

Salgsalder hos hund

29. oktober 2013 29. oktober 2013 Gry Løberg

Fra tid til annen kommer det påstander om at det aller beste er å selge valper når de er 10, 12 og kanskje 14 og 16 uker gamle. Hvor dette egentlig har rot kjenner jeg ikke til.

Helt siden Scott og Fuller gjorde det aller største og omfattende studiet av hund på 50 og 60-tallet har man anbefalt å selge valper ved omkring 8 ukers alder. Dette omfattende studiet har blitt utgitt som en bok «[Genetics and the Social Behavior of the Dog](#)».

Siden dette omfattende studiet er det gjort relativt få studier på hvordan valper utvikler seg, hva slags sosialisering som er best. Inntil vi kjenner til noe annet bør vi forholde oss til det vi i dag kjenner til. [Bl.a. så etterlyser også Adam Miklosi flere studier og mer informasjon.](#)

Når en ser på atferdsutvikling hos valper så er det tre viktige sensitive perioder som skjer ganske overlappende

- Villighet til å nærme seg fremmede individer og situasjoner – sosialisering. Her viser valpen nysgjerrighet for fremmede slik at de får anledning til å lære å kjenne igjen og kommunisere med andre hunder og mennesker.
- Frykt for det fremmede – frykt og tilknytningsperiode. Her viser hunden frykt for nye og ukjente situasjoner, ting og individer. Om hunden tidligere har rike erfaringer vil ikke hunden oppleve så mange nye, ukjente og skremmende ting.

- Evnen til å generalisere kunnskap om andre individer – generalisering av sosialisering. Dette er en egenskap som varierer med raser og individer. Det er evnen til å generalisere erfaringer de har gjort seg gjennom sosialiseringsperioden.

Disse tre ulike atferdssystemene varierer med rase. Noen raser har lange perioder som er ganske overlappende, andre har kortere perioder og noen igjen har perioder som kommer mer etterhverandre.

Villighet til å nærme seg nye og fremmede individer og situasjoner (sosialiseringssperioden) starter fra valpen er omkring 3 uker gammel +/- 0,5 uker. Denne perioden varer fram til valpen er omkring 12 uker gammel +/- 2 uker. Det vil si at noen valper avslutter denne perioden allerede ved 10 ukers alder. Denne perioden vil også i stor grad bli påvirket av miljøet. Et ugunstig miljø for en valp vil gjøre at denne perioden avsluttes tidligere. Det er observert at den har sluttet så tidlig som ved 7 ukers alder.

Frykt for fremmede, eller også «frykt og tilknytningsperioden» starter ved omkring 4-6 uker alder og avsluttes ved omkring 16 ukers alder. I denne perioden er det frykten for det ukjente som gjør at valpen søker trygghet og knytter seg sterke til de den bor sammen med. Om valpen selges ved f.eks 10 ukers alder vil valpens villighet til å oppsøke nye individ avta samtidig som den er godt inne i fryktperioden. Det vil gjøre at valpens manglende erfaring i ny eiers miljø vil gjøre at valpen kan oppleve det mer skremmende enn om den flyttet til nåværende eier mens den var mer villig til å oppsøke nye situasjoner og ikke var fult så godt inn i fryktperioden.

For å få best mulig utbytte av sosialiseringssperioden er det viktig å selge valpen ved 8 ukers alder. Da har valpen fortsatt interesse av å oppsøke nye og fremmede, noe som vil bidra til å forebygge frykt. Rike og gode erfaringer tidlig i livet bidrar til å gjøre hunden mer robust.

Et av argumentene som ofte går igjen er at det er viktig at valpen får være med kullsøsken og mor slik at de lærer seg bitehemming. Dette alene er ikke et godt nok argument for å selge valpene senere. Det er andre ting som skjer også.

Oppdrettere som gjør en god jobb og bor i et miljø hvor valpen kan få rike og gode erfaringer, vil kunne levere fra seg velfungerende valper ved 10 og kanskje 12 ukers alder. Men for oppdrettere som ikke lever i et rikt miljø eller som legger ned lite arbeid i sosialisering av valpene bør selge valpene kanskje allerede ved 7 ukers alder.

I tillegg til at miljøet er viktig må vi også ta høyde for rase og individuelle variasjoner.

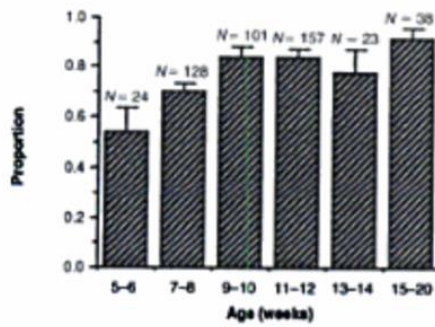
Selv om mange som har deltatt i debatten om leveringsalder på valper er dyktige oppdrettere, så bør en ikke anbefale en høyere leveringsalder enn 8 uker. Dette fordi det er veldig mange oppdrettere som ikke bor i et rikt miljø og som ikke gir valpen en god start i livet.

Ser vi på hunder generelt, viser det seg at det er økende forekomst av atferdsproblemer med økende salgsalder over 8 uker (Jagoe og Serpell, 1995; jagoe, 1995; Appleby, 1993). Av egne erfaringer var det 71% av hundene som kom på atferdskonsultasjon som var solgt fra oppdretter eldre enn 12 ukers alder. Det er altså en sammenheng mellom salgsalder og forekomst av atferdsproblemer.

Det er gjennomsnittet vi må gi generelle råd ut fra, ikke ut fra unntakene med dyktige oppdrettere og robuste hunder med lange sosialiseringstidspunkter. Anbefalt salgsalder er 8 uker for gjennomsnittshunden med gjennomsnittsoffdretteren.

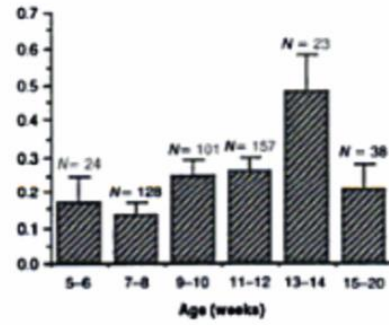
Som et eksempel har jeg hentet noen figurer fra en artikkel av Jagoe i boken [The Domestic Dog: Its Evolution, Behaviour and Interactions with People](#). Dette er utdrag fra hans doktogradsarbeid og viser at det er en økende forekomst av atferdsproblemer hos hunder som selges senere enn anbefalt alder ved 8 uker. Du kan også følge linken over så kan du lese deler av boken i google books.

(e) General over-excitability

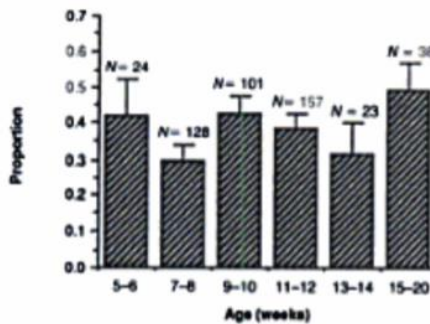
$\chi^2 = 23.82 \quad P < 0.001$

(f) Excessive barking

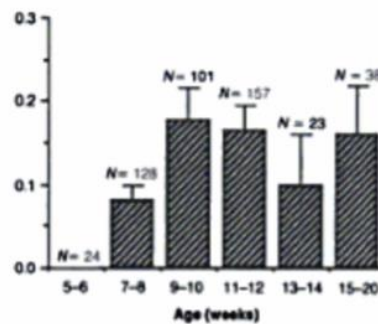
$\chi^2 = 15.55 \quad P < 0.01$

(c) Social fears

$\chi^2 = 3.68 \quad P < 0.05$

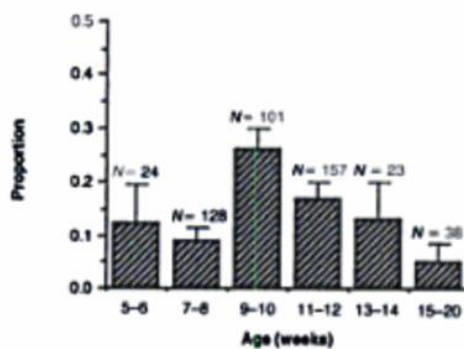
(d) Separation-related destructiveness

$\chi^2 = 10.98 \quad P < 0.05$

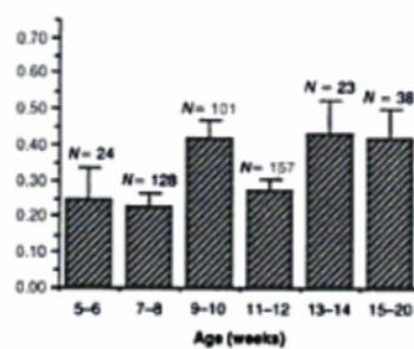
Development of behaviour

(a) Possessive or 'jealous' aggression

$\chi^2 = 15.41 \quad P < 0.01$

(b) Dominance-type aggression

$\chi^2 = 13.88 \quad P < 0.03$